

Lapsiuhritutkimus - arat aiheet kyselytutkimuksissa

31.10.2008

Noora Ellonen

Tutkija

Poliisiammattikorkeakoulu

noora.ellonen@poliisi.fi

Lapsiuhritutkimus

- Sisäasiainministeriön poliisiosaston rahoittama hanke: *Lapsiin kohdistuva väkivalta*
- Polamk 2007-2010
- 3 osaa: lapsiuhritutkimus, poliisin tietoon tullut lapsiin kohdistuva väkivalta, viranomaisyhteistyö
- Tutkijat: Noora Ellonen ja Juha Kääriäinen, tutkimusavustajan Sanna-Mari Humppi

Lapsiuhritutkimus

- Lapsille suunnattu uhritutkimus
- Toteutettu tietokoneavusteisena koululaiskyselynä 2008 tammikuussa
- Tutkimus edustaa mannersuomen suomen- ja ruotsinkielisiä 6. ja 9. -luokkalaisia.
- Perusraportti: Ellonen, N. & Kääriäinen, J. & Salmi, V. & Sariola, H. (2008): Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu

Uhritutkimus

- Luotettavin tietolähde kokonaisrikollisuudesta.
- Aikaisemmin kansallinen uhritutkimus ja naisuhritutkimus.
- Sisäisen turvallisuuden politiikkaohjelma: rikosuhritutkimusten säännöllinen toteuttaminen
- Tutkimusaineistona kyselytutkimuksen edut ja haitat

Koululaistutkimus

- Koulun kautta tavoitetaan hyvin koko ikäluokka
- Vastausprosentti hyvä; organisoitu vastaaminen
- Vastaajien ”edustavuus” Suomessa hyvä
- Jatkokeskustelumahdollisuuden hyviä; voidaan liittää esim. opetukseen.
- Vaatii organisointia kouluilta; paljon kyselyjä
- Opettajan läsnäolo (vrt. tutkimusavustaja)
- Rehtori/opetusvirasto portinvartijana
- Tulosten hyödynnettävyys koulutasolla?

Tietokoneavusteinen kysely

- Kyselyyn vastattiin tietokoneella; kyselyyn internetin kautta.
- Ympäriälle rakennetut internetsivut
- Aineisto sähköisessä muodossa; Säästetään koodaukseen kuluva aika
- Vastausmotivaatio hyvä
- Reaaliaikainen tulosten seuranta
- Vähemmän organisointia; postitukset yms.
- Tekninen epävarmuus (?)
- Lomakkeen muodostaminen aikaavievää

Otos

- Otos: vuoden 2006 5 ja 8 luokkalaiset suomen- ja ruotsinkielisistä kouluista
- Ositettu ryväsotanta läänin, tilastollisen kuntaryhmän ja koulun koon mukaan
- Alkuperäinen otos:
 - Alakouluja 496: luokkia 562: oppilaita 10043
 - Yläkouluja 184: luokkia 422: oppilaita 10291>Yhteensä 20334

Otos

- Sekä alakouluista että yläkouluista 13 % kieltäytyi. (oppilastasolla 12 % hävikki)
 - Alakouluja 431: luokkia 491: oppilaita 8807
 - Yläkouluja 161: luokkia 365: oppilaita 9015

>Yhteensä 17822
- Vastausten määrä kokonaisuudessaan 13 515
- Alakouluista 7709 (88 % osallistujista)
- Yläkouluista 5807 (64 % osallistujista)
- Aluetason tieto aineistosta menetettiin teknisen virheen vuoksi:
 - Koulutason kato? Vastausprosentti?

Kysymykset

- Pahoinpitelyt ja omaisuusrikokset yleisesti sekä erikseen ikätovereiden välillä
- Kotona koettu väkivalta
- Kotona nähty väkivalta
- Seksuaalinen kanssakäyminen ja hyväksikäyttö aikuisen tekemänä ja ikätoverin tekemänä
- Opettajan oppilaisiin kohdistama väkivalta
- Väkivaltakokemukset lastensuojelulaitoksissa
- Sähköisiin viestimiin liittyvä väkivalta
- Analysoitu myös:
 - Väkivallan kasautuminen
 - Väkivaltakokemukset suhteessa vastaajan taustatekijöihin: yksilötason ja perhetason riskitekijät

Aiheen arkuus

Aihe

- Voidaanko 12-vuotiaalta kysyä väkivallasta ja seksistä?
 - Lomakkeen sisällön huolellinen suunnittelu
 - Kysymysten muotoilun huolellinen suunnittelu
 - Lomakkeen rakenne
 - Asiantuntija-arviot
 - Muut tutkimukset
 - Testaus
 - Keskusteluavun tarjoaminen

Vaikeuksia vastata kysymyksiin

Oliko sinulla vaikeuksia vastata kysymyksiin	6. luokka	9. luokka
Ei	64	67
Kyllä, joihinkin kysymyksiin	34	31
Kyllä, suurimpaan osaan kysymyksistä	1	1
N	7360	5539

Oliko sinulla vaikeuksia vastata kysymyksiin, %

Kokemus vastaamisesta

Kokemus kysymyksistä	6. luokka	9. luokka
Erittäin negatiivinen	2	2
Hämmentävä	26	20
Neutraali, välinpitämätön	57	68
Erittäin positiivinen tai helpottunut	7	5

Miltä tuntui vastata tämän aiheen kysymyksiin
(avoin kysymys), %

Vanhempien suostumus

Vanhempien suostumus

- Kysely tehtiin ilman vanhempien lupaa.
 - Vastustusta
- Perusteltiin lasten itsemääräämisoikeudella, joka löytyy kansallisesta lainsäädännöstä sekä YK:n lasten oikeuksista.
- Onko 12-vuotias kyvykäs tekemään rationaalisen päätöksen omasta osallistumisestaan?
- Vanhempia informoitiin jälkikäteen > seurauksia?

Yhteiskunnallinen hyöty vs. riskit....

LASTEN JA NUORTEN väkivaltakokemukset

NOORA ELLONEN, JUHA KÄÄRIÄINEN, VENLA SALMI & HEIKKI SARIOLA

POLIISIAMMATTIKORKEAKOULUN RAPORTEJA
OIKEUSPOLIITTISEN TUTKIMUSLAITOKSEN TUTKIMUSTIEDONANTOJA